

DIPLOMADOLGOZAT KIVONAT

Szücs Edit

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Témaválasztásomat egy Debrecenre érintő óriásberuházás ihlette. Egyértelműen befolyásolt az érdeklődés a CATL (Contemporary Ampere Technology Co. Limited) iránt és inspirált a tanulmányaim során megszerzett ismeretanyag gyakorlatias felhasználása. A CATL, egy 2011-ben alapított kínai akkumulátorgyártó és technológiai vállalat. Debrecen Déli gazdasági övezetében, közvetlenül a nemzetközi repülőtér mellett mintegy 221 hektáros területen kezdtek meg az építkezés előkészítését. A 7 milliárd eurós (közel 3000 milliárd forintos) beruházás 9000 új munkahelyet fog teremteni. A beruházás volumene nem csak Debrecenben, de egész Magyarországon rekordot dönt, soha ekkora tőkét nem hoztak még hazánkba egyetlen beruházással, és ennyi munkahelyet sem teremtettek egyszerre. Érthető tehát, hogy igen nagy az emberek érdeklődése a beruházás iránt. Lehet azt mondani, hogy két táborra szakította a város lakóit. De nem csak helyi, hanem országos szinten óriási vitát váltott ki a támogatók és az ellenző között. Hangsúlyozni kell, hogy a vita nem az akkumulátorok szükségességéről folyik. Mindennapi életünk nélkülözhetetlen részévé váltak a lítium-ion akkumulátorok, akár háztartási, akár ipari szinten.

Hangsúlyoznám továbbá azt is, hogy mivel korábbi tapasztalataim alapján az ellenzők leginkább a környezetüket féltik, védik, így alaposabban kutattam abba az irányba is, hogy hogyan lesz a bányászott lítiumból akkumulátor és magának a teljes értékláncnak milyen hatásai vannak a környezetre és a mindennapjainkra. Különösen környezetromboló hatása van az egyik nélkülözhetetlen alapanyagnak, a lítiumnak. Arról már nem is beszélve, hogy az akkumulátorgyártáshoz szüksége nyersanyagok végesek. Vagyis miközben a villanyautózás a fejlett országok városaiban csökkenti az emissziót, a lítiumtermelőknél annál pusztítóbb hatású. Mindezek ismeretében nyilvánvalóan jogosan merülnek fel bizonyos kérdések a gyártás során keletkezett melléktermékekkel, azok tárolásával és megsemmisítésével kapcsolatban. Továbbá a gyártás során kibocsátott szennyező anyagokkal és a gyártás energia és víz szükségletével.

Céлом a dolgozatomban, hogy összefüggéseiben megvizsgáljam az épülő akkumulátorgyár közvetlen környezetében élők beruházásról alkotott véleményét. Kutatásom eredménye várhatóan válaszokat ad a következőkre: Ismerik-e az akkumulátorgyártás környezetre gyakorolt hatásait, úgy mint: talaj, ivóvíz, keletkezett hulladék tárolása és megsemmisítése. Továbbá érdekel az is, hogy mint debreceni lakosok látnak-e lehetőséget munkavállalóként és mennyire tartják fontosnak a beruházást a város fejlődésének szempontjából. Kutatásom hitelessége a minta mérete, a probléma aktualitása.

Elsősorban egy 16 kérdésből álló kérdőív segítségével kérdeztem -személyes megkereséssel- 100, a tervezett beruházáshoz legközelebb lakó embert, miközben szekunder adatokat is felhasználva hasonlítottam össze a kérdőív eredményeivel. A kérdőív értékelésénél különböző összefüggésvizsgálati módszerekkel kerestem a választ a hipotéziseimre.

Mivel eddig nagyon kevés publikus adat áll rendelkezésünkre a debreceni beruházással kapcsolatban, így egy tevékenységét tekintve hasonló, de már évek óta működő gyár adataival tudtam összehasonlítani és következtetéseket levonni. Ez a gyár nem más, mint Gödi Samsung SDI. akkumulátorgyár. Méretét tekintve nagyságrendileg fele akkora, mint a debreceni beruházás, munkaerő szükséglete pedig körülbelül egyharmada jelenleg.

Kérdőíves kutatásom során kiderült, hogy a válaszadók a vízhiányt találják a legaggasztóbbnak, ezért ebben az irányban is kerestem a lehetséges megoldást. Felvettem a kapcsolatot az egyik legelkötelezettebb cég a Hidrofilt Kft. kutatás fejlesztési tanácsadó tulajdonosával, aki készséggel állt rendelkezésemre és hozzájárult, hogy a vele készített interjút felhasználjam diplomadolgozatomban. Elmondta, hogy Sri-Lankától Afrikáig telepítettek már különböző céllal víztisztító berendezéseket és Debrecenben is tudnának használni úgynevezett ZLD technológiát, amivel a vízfelhasználást 90%-kal tudnák csökkenteni. Egyelőre a város részéről nem történt lépés ebbe az irányba, de bízunk benne, hogy a beruházó valóban elég elkötelezett a környezetvédelmet és vízfelhasználást illetően és nem fogja annak akadályát látni, hogy egy ilyen technológiát igénybe vegyen.

A város első embere korábban arról beszélt, hogy a város hosszú távú érdekeit nézi, amikor támogatja a beruházást. Mióta 2022. augusztusban bejelentették, hogy a kínai CATL óriásvállalat akkumulátorgyárat épít Debrecen déli gazdasági övezetében, a város vezetése meglehetősen korlátozott mértékben élt a lakosság tájékoztatásának lehetőségével. Volt ugyan tudomásom szerint két lakossági fórum, de ezek már csak akkor, amikor az emberek már követelték és ez is létszámát tekintve annyira le volt korlátozva, hogy kb. 200 fő befogadására alkalmas helyen tartották, holott mindenki tudatában volt annak, hogy ennél sokkal nagyobb igény lett volna rá. Véleményem szerint ez volt a legnagyobb hiba a városvezetés részéről. Ha megtették volna azt, hogy úgymond nem „kiderül”, hogy mi készül, hanem már előtte tartottak volna lakossági fórumot, ahol részletesen bemutatják a beruházást, kiemelve annak minden előnyét, akkor hiszem, hogy másképp fogadták volna az emberek. A debreceni akkumulátorgyár létesítésének számos előnye van, például a munkahelyteremtés, az adóbevételek növekedése, a magyar gazdaság járműiparban betöltött szerepének megőrzése és erősítése, valamint a hazai export várható emelkedése. A beruházás vonzó lehet más, az iparágban tevékenykedő további

vállalatok számára is, amelyek szintén telephelyet hozhatnak létre és beszállítóivá válhatnak a debreceni akkumulátorgyárnak. Ezzel szemben az ellenzők csak a negatívumokat hangsúlyozzák, mely szerint a gyár elképesztően vízigényes, egy olyan régióban, ahol évről évre súlyosabb az aszály. Elképesztően energiaigényes, egy olyan országban, amely az energiát importból szerzi be. Kevés olyan jó minőségű termőföld van Magyarországon, mint ott, mégis elpusztítanak belőle újabb több száz hektárt. (Itt azért megjegyezném, hogy a tervezett beruházás területén körülbelül 30 éve nem folytatnak mezőgazdasági tevékenységet.) Súlyosan környezetszennyező, hangos és bűdös, megkeserítve az ott élők életét.

Sokféle egymásnak ellentmondó hírt lehet olvasni a beruházás kapcsán, ezért próbáltam inkább egyrészt kérdőívvel kutatni a környéken lakók véleményét, másrészt pedig szakemberek véleményét kérni azzal kapcsolatban, hogy választ próbáljak adni arra a kérdésre, hogy vajon több lesz-e az előnye a Debrecenben épülő gigaberuházásnak, vagy valóban csak negatív hozama lehet.

Kutatásaim összességében több hónapot vettek igénybe, aminek a végeredménye számomra az, hogy akik azt hirdetik, hogy zero emissziójú a villanyautó nem terheli a környezetet, elfelejtik vagy elhallgatják a negatívumokat, például a lítiumtermelés katasztrofális hatásait.